

# Tieto matkaa maailmalle

Avoimen julkaisemisen parhaat käytänteet

Helsinki

31.1.2017

Ulla Ikäheimo & Tarja Mäkinen

# Sisältö

- Mitä on metatieto
- Kuvailusäännöt ja formaatit
- Sanastot ja Finto
- Henkilöt
- Tunnisteet
- Esimerkkejä ”Tiedosta maailmalla”

# Metatieto/metadata

- metatieto on tietoa tiedosta, keino päästä käsiksi haluttuun aineistoon
- kuvaileva – hallinnollinen – tekninen metatieto
- tässä esityksessä keskitytään **kuvailevaan** metatietoon

# Kirjastokäsitteitä

- bibliografinen kuvailu = kerrotaan julkaisun/artikkelin kirjoittaja/kuvittaja/muu tekijä, julkaisun nimi, kustantajan nimi, julkaisuvuosi, sivumäärät ym. ym.
- sisällönkuvailu = kerrotaan julkaisun aiheesta ja sisällöstä yhteisesti sovitulla termeillä (asiasanoilla)



Kuvaileva  
metadata

Tekninen  
metadata

Bibliografinen  
kuvailu

Hallinnollinen  
metadata

Sisällönkuvailu

asiasanat  
luokitukset  
ontologiat

toimijat  
hakutiedot

Tekijänoikeudet  
käyttöoikeudet  
provinssi

Tiedostojen  
nimet, koko,  
tiedostomuodot  
tallennusaika  
digitointitiedot

tunnisteet

Varastotiedot, kokoelmat  
saatavuus, lainaustiedot

# Kuvailusäännöt ja formaatti

- lähtökohtana aineiston löytyvyys ja käytettävyys
- kuvailusäännöt ohjaavat yhtenäiseen kansainväliseen käytäntöön aineistojen kuvailussa
- formaatti on formaali standardi kuvailutietojen esittämiseen

# Suomen kirjastoissa

kuvailusäännöstönä RDA – Resource Description and Access

- kansainvälinen säännöstö
- edistää tietojen linkittymistä ja verkottumista

kirjastotietokantojen formaatti MARC 21 – Yhdysvaltain Kongressin kirjastossa kehitetty aineistojen kuvailuformaatti

# Sanastot ja ontologiat

- termejä aineistojen kuvailuun
- kuvaavat sisältöä
- parantavat koneluettavuutta



- vapaat sanat – tarkentavat sisällön kuvailua
- luokitukset (UDK, YKL)



# Aineistojen kuvaamisen kannalta keskeisiä tietoelementtejä

tekijä

tekijän organisaatio

nimeke

julkaisija

julkaisupäivä

verkko-osoite

pysyvät tunnisteet

# Tekijä

- eri roolit – kirjoittaja, kuvittaja, sanoittaja
- eri nimenmuodot – kirjoitusasu, entiset nimet, nimimerkit, taiteilijanimet
- samannimisten henkilöiden erottaminen toisistaan
- tietosuoja

# Organisaatiot

tekijöinä, kustantajina ja julkaisijoina, affiliaatioissa

- laitokset ja tiedekunnat
- yritykset
- entiset ja nykyiset
- eri kielet
- erilaiset kirjoitusasut

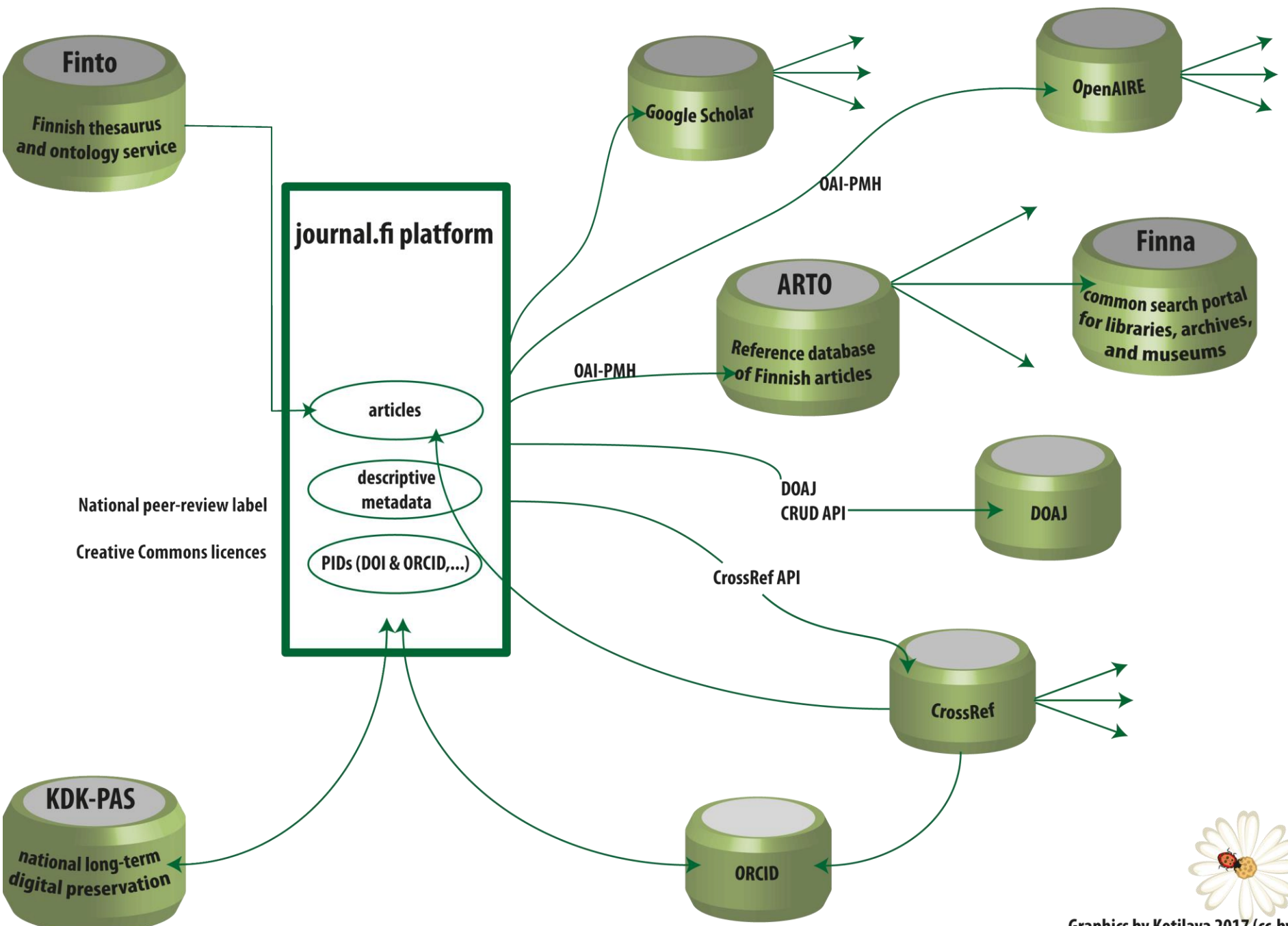
# Tunnisteet

Oikein käytettyinä  
parantavat aineiston näkyvyyttä ja löydettävyyttä  
toimivat hyperlinkkeinä

- ISSN, ISBN – painetuille dokumenteille
- ORCID, ISNI, VIAF - henkilöille, organisaatioille
- DOI, URN - digitaalisille dokumenteille

Avoin tiede ja tutkimus

käsikirja <http://avointiede.fi/organisaatioille-tunnisteet>



# Journal.fi

- tieteellisten seurain valtuuskunnan tiedelehtien toimittamiseen ja julkaisemiseen tarkoitettu palvelu
- 30 suomalaista lehteä ja vuosikirjaa, lisää tulossa keväällä 2017
- haku kohdistuu suoraan lehtien artikkeleihin, ei erillisiä ”viitteitä”



- Kansalliskirjaston ylläpitämä kotimaisten aikakauslehti- ja monografia-artikkelien viitetietokanta
- viitteet kattavasti noin 350 jatkuvasti ilmestyvästä aikakauslehdestä
- runsaasti myös linkkejä kokotekstiaineistoihin
- tiedontuottajia kirjastot, tiedekustantajat, tieteelliset seurat
- helppo tiedonsyöttölomake
- oma hakuliittymä [arto.linneanet.fi](http://arto.linneanet.fi) – haettavissa myös Finna-palvelussa [finna.fi](http://finna.fi)

- Kansalliskirjaston hakupalvelu, jossa on mukana yli 100 organisaation aineistojen tiedot – kirjastoja, arkistoja ja museoita
- kirjoja, lehtiä, av-aineistoa, kuvia, verkkoaineistoja...
- Arto-tietokannan artikkeliviitteet haettavissa myös tätä kautta
- valtakunnallinen hakupalvelu [finna.fi](https://finna.fi)
- organisaatiokohtaisia palveluja, esim.
  - [Museot.finna.fi](https://museot.finna.fi)
  - Helsingin kaupunginmuseo [hkm.finna.fi/elanto](https://hkm.finna.fi/elanto)
  - Kansalliskirjasto [kansalliskirjasto.finna.fi](https://kansalliskirjasto.finna.fi)
  - Aalto-yliopiston oppimiskeskus [aalto.finna.fi](https://aalto.finna.fi) ...



# Aleksi

- BTJ Finland oy:n tuottama hakupalvelu kotimaisten lehtien sisältöihin
- noin 300 lehteä, mukana paljon myös ei-tieteellisiä lehtiä
- tarkoitettu yleisten kirjastojen asiakkaille ja eri alojen ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoille
- käytettävissä palvelun tilanneissa kirjastoissa ja oppilaitoksissa
- [Aleksi.btj.fi](http://Aleksi.btj.fi)



# Miltä viite näyttää

## Journals.fi

### Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti

JOURNAL OF SOCIAL MEDICINE

Ilmoitukset Uusin numero Arkistot Tietoa ▼ SLY

[Etusivu](#) / [Arkistot](#) / [Vol 53 Nro 4 \(2016\)](#) / [Artikkelit](#)

## Terveydenhuollon valinnanvapaus eduskuntapuolueiden ohjelmissa

Miisa Chydenius

Arttu Saarinen

Liina-Kaisa Tynkkynen

### Abstrakti

Suomessa valinnanvapaus on ollut poliittisen keskustelun aiheena 1980-luvun lopulta alkaen. Kunnalliseen perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon valinnanvapaus on kuitenkin tullut verrattaen myöhään. Tässä artikkelissa tutkimme 1) miten puolueet profiloituvat terveydenhuollon valinnanvapauden osalta ja miten linjaukset kehittyvät ajassa, sekä 2) miten valinnanvapauden perustelut, yksityinen palveluntuotanto ja markkinat, palveluiden käyttäjä, julkisen sektorin rooli ja valinnanvapauden keinot rakentuvat puolueiden linjauksissa.

PDF

NUMERO  
[Vol 53 Nro 4 \(2016\)](#)

OSASTO  
Artikkelit

JULKAISTU  
marras 28, 2016

### AVAINSANAT

valinnanvapaus; potilaan valinta; terveyspolitiikka; poliittiset puolueet; Suomi

Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti on monitieteinen vertaisarviointia käyttävä kotimainen foorumi yhteiskunnallisesti virittyneen terveystutkimukselle. Se julkaisee empiirisiä, teoreettisia ja metodisia alkuperäisartikkeleita, tieteellisiä katsauksia ja tutkijapuheenvuoroja sekä muita kirjoituksia suomen ja ruotsin kielellä. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

### UUSIN NUMERO

ATOM 1.0

RSS 2.0

RSS 1.0

# MARC 21 –formaattia Artossa

000 03248nab\_a22003014i 4500

001 1773220

005 20161220123209.0

008 161220s2016 fi || || | ||fin|d

035 \_\_ |a (TSV-OJS)59669

041 \_\_ |a fin

100 1\_ |a Chydenius, Miisa, |e kirjoittaja.

245 10 |a *Terveystenhuollon valinnanvapaus* eduskuntapuolueiden ohjelmissa.

336 \_\_ |a teksti |b txt |2 rdacontent

337 \_\_ |a käytettävissä ilman laitetta |b n |2 rdamedia

490 0\_ |a Artikkelit

506 1\_ |a Embargo, avoimesti saatavissa 2017-05-28 |f Online access with authorization |2 star

520 \_\_  
|a Suomessa *valinnanvapaus* on ollut poliittisen keskustelun aiheena 1980-luvun lopulta alkaen. Kur-  
myöhään. Tässä artikkelissa tutkimme 1) miten puolueet profiloituvat *terveydenhuollon valinnanvapa-*

laakann tai muun hoitavan henkilön tai hoitomuodon valintaan kasitellaan vain vahan.

593 \_\_ |a jufo:1

653 \_\_ |a *valinnanvapaus*

653 \_\_ |a potilaan valinta

653 \_\_ |a terveyspolitiikka

653 \_\_ |a poliittiset puolueet

653 \_\_ |a Suomi

700 1\_ |a Saarinen, Arttu, |e kirjoittaja.

700 1\_ |a Tynkkynen, Liina-Kaisa, |e kirjoittaja.

773 0\_ |7 nnas |t Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti. - |d Sosiaalilääketieteen yhdistys ry. - |x 0355-5097. - |g 53 (2016) : 4

856 42 |u <http://ojs.tsv.fi/index.php/SA/article/view/59669>

995 \_\_ |a TSV OJS



## ***Terveysthuollon valinnanvapaus eduskuntapuolueiden ohjelmissa.***

Tekijä:

Nimeke:

Sarja:

Pääsyrjoitukset:

Keli:

Muita hakusanoja:

Chydenius, Miisa, kirjoittaja

***Terveysthuollon valinnanvapaus***

Artikkelit

Embargo, avoimesti saatavissa

fin

***valinnanvapaus***

potilaan valinta

terveyspolitiikka

poliittiset puolueet

Suomi

Tiivistelmä:

Suomessa ***valinnanvapaus***

artikkelissa tutkimme 1

palveluiden käyttäjä, jul



✳ Lisää suosikkeihin

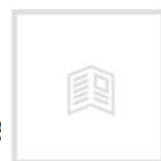
✉ Lähetä sähköpostilla

🔗 Vie viite

” Viitetiedot

📄 Tulosta

📱 QR-koodi



☆☆☆☆☆ (0)

### **Terveysthuollon valinnanvapaus eduskuntapuolueiden ohjelmissa**

<http://ojs.tsv.fi/index.php/SA/article/view/59669>

📖 Artikkelit

Chydenius, Miisa, kirjoittaja. ; Saarinen, Arttu, kirjoittaja. ; Tynkkynen, Liina-Kaisa, kirjoittaja. Julkaisussa *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 53 (2016) : 4

Suomessa valinnanvapaus on ollut poliittisen keskustelun aiheena 1980-luvun lopulta alkaen. Kunnalliseen perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhintaan valinnanvapaus on kuitenkin tullut verrattain myöhään. Tässä artikkelissa tutkimme 1) miten puolueet profiloituvat terveydenhuollon valinnanvapauden osalta ja miten



Kieli:

suomi

Sarja:

Artikkelit

Aiheet:

valinnanvapaus  
potilaan valinta  
terveyspolitiikka  
poliittiset puolueet  
Suomi

Pääsy:

Embargo, avoimesti saatavissa 2017-05-28

# Kiitos!

[Ulla.ikaheimo@helsinki.fi](mailto:Ulla.ikaheimo@helsinki.fi)

[Tarja.h.makinen@helsinki.fi](mailto:Tarja.h.makinen@helsinki.fi)

[www.kansalliskirjasto.fi](http://www.kansalliskirjasto.fi)